

FAKTOR PENDERAAN KANAK-KANAK DI MALAYSIA: SATU ANALISIS

Norsaleha Mohd Salleh¹, Noor Hafizah Mohd Haridi¹, Zetty Nurzuliana Rashed², Kamal Azmi Abd Rahman¹, Norbahiah Misran³, Nabilah Huda Zaim¹

¹Fakulti Pengajian Peradaban Islam, Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor

²Fakulti Pendidikan, Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor

³Fakulti Kejuruteraan dan Alam Bina, Universiti Kebangsaan Malaysia

Penulis koresponden: **Nabilah Huda Zaim**

nabilahhudaz@gmail.com | 013-2712856

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk menganalisis faktor-faktor berlakunya kes penderaan kanak-kanak di Malaysia. Penderaan kanak-kanak merupakan suatu pencabulan atau pelanggaran yang serius terhadap hak kanak-kanak untuk berkembang dalam keadaan sihat dan bermaruah di samping menyebabkan risiko dalam kelangsungan hidup mereka. Penderaan kanak-kanak merangkumi penderaan dari aspek fizikal, emosi, seksual dan pengabaian. Metodologi kajian ini menggunakan pendekatan analisis dokumen terhadap laporan yang dikeluarkan oleh Jabatan Kebajikan Malaysia (JKM) dalam tempoh 5 tahun iaitu dari tahun 2013 hingga 2017. Dapatan kajian menunjukkan kes penderaan di Malaysia semakin meningkat pada setiap tahun, terutamanya pada tahun 2017 yang mencatatkan sebanyak 5537 kes. Kajian juga mendapati faktor tertinggi penderaan kanak-kanak adalah berpunca daripada perbalahan keluarga, ibu mengikut teman lelaki, masalah kewangan serta kecuaihan ibu bapa. Dalam konteks di Negeri Selangor, jumlah penderaan kanak-kanak dilihat meningkat pada setiap tahun. Jumlah kanak-kanak didera pada tahun 2017 adalah sebanyak 1686 kes berbanding 1557 kes pada tahun 2016 di Selangor. Kajian ini diharapkan dapat membuka mata masyarakat serta pihak berautoriti untuk diambil tindakan dan perhatian serius terhadap kes penderaan kanak-kanak di Malaysia khususnya di Selangor.

Kata kunci: *Faktor, penderaan, kanak-kanak, JKM, Selangor*

PENGENALAN

Penderaan kanak-kanak didefinisikan sebagai satu pencabulan atau pelanggaran yang serius terhadap hak kanak-kanak untuk berkembang dalam keadaan sihat dan bermaruah di samping menyebabkan risiko dalam kelangsungan hidup mereka menurut Dasar Perlindungan Kanak-Kanak Negara. Terdapat empat jenis penderaan kanak-kanak yang dapat diklasifikasikan

menurut dasar tersebut, iaitu penderaan fizikal, penderaan emosi, penderaan seksual serta pengabaian. Keempat-empat jenis penderaan ini mempunyai kesan buruk dan negatif yang tersendiri terhadap kanak-kanak. Perkara ini bakal merosakkan kehidupan serta masa depan mereka apatah lagi masa depan negara. Sedar atau tidak, negara kini berhadapan dengan satu persoalan besar tentang tahap kelangsungan hidup generasi hari ini disebabkan krisis yang melanda kanak-kanak dari pelbagai sudut termasuklah penderaan (Zasmani 2003). Hakikatnya, setiap kanak-kanak ini merupakan aset penting buat negara dan masyarakat dalam menentukan corak pembangunan negara pada masa hadapan. Mereka ini wajar diberikan perlindungan dan pemeliharaan di samping kasih sayang dan perhatian yang menjadi tunjang utama dalam sesebuah institusi keluarga sejak berusia satu hari lagi. Walau bagaimana pun, realitinya di Malaysia pada hari ini, berita demi berita tentang kes penderaan terhadap kanak-kanak oleh ibu bapa sendiri saban hari dilaporkan. Ibu bapa seharusnya bertanggungjawab melindungi kanak-kanak serta memastikan mereka dalam keadaan selamat tidak kira daripada ancaman buruk dunia luar apatah lagi kesejahteraan di dalam rumah.

Justeru, penderaan terutamanya daripada ibu bapa perlu dihindari sejauh-jauhnya. Hal ini disebabkan kesan bagi penderaan seperti penderaan fizikal boleh membawa kepada kerosakan organ, otak dan tubuh badan kanak-kanak. Malah lebih teruk lagi, penderaan jenis ini boleh membawa kepada kematian. Hal ini dapat dilihat melalui laporan-laporan yang dipaparkan di akhbar dan kaca televisyen. Noorjannah (2014) menyatakan kesan daripada penderaan emosi pula bakal mendedahkan kanak-kanak kepada gangguan psikatri, gangguan perkembangan fizikal serta gangguan perkembangan psikologi. Lebih dahsyat lagi, kesan terhadap kanak-kanak yang mengalami penderaan seksual membawa kepada trauma, kemurungan, berasa terancam dan kecewa sepanjang hidupnya (Sharif & Diyana 2012). Dari sudut pengabaian pula, masa depan kanak-kanak yang mengalami penderaan jenis ini secara tidak langsung bakal menjejaskan kesejahteraannya. Disebabkan kesan-kesan tersebut, kajian ini bertujuan membuat penelitian terhadap statistik penderaan kanak-kanak dilihat dengan lebih mendalam dari aspek faktor punca berlakunya kes-kes penderaan tersebut. Dengan itu, kajian ini diharapkan dapat membuka mata masyarakat serta pihak berautoriti untuk diambil tindakan dan perhatian serius agar rawatan bagi faktor kes penderaan kanak-kanak ini dapat dijalankan.

METODOLOGI KAJIAN

Bagi mendapatkan faktor penderaan kanak-kanak, laporan daripada Jabatan Kebajikan Malaysia (JKM) sebagai badan berautoriti yang menjaga hal ehwal kebajikan masyarakat termasuk kanak-kanak di Malaysia dirujuk. Berikut adalah statistik yang menunjukkan faktor kes penderaan yang dilaporkan dalam tempoh 5 tahun kebelakangan ini iaitu dari tahun 2013-2017. Tempoh ini dipilih bagi mendapatkan gambaran jelas faktor yang menyumbang kepada jumlah kes yang direkodkan setiap tahun dengan lebih tepat dan terkini mengikut peredaran zaman.

Jadual 1 : Statistik Faktor Penderaan Kanak-Kanak di Malaysia dari tahun 2013-2017

Sebab / Tahun	2013	2014	2015	2016	2017
Perbalahan keluarga	614	715	810	929	1052
Kaki botol / Pemabuk	75	107	70	97	84
Hyperaktif	76	52	82	70	59
Dipelihara oleh orang lain semasa kecil	130	119	128	131	184
Pendera juga mangsa dera	25	20	12	16	14
Pendera alami masalah kesihatan mental	59	113	79	97	116
Kaki judi	38	27	16	29	59
Anak tiri/angkat anak orang lain	155	163	145	151	174
Kepercayaan karut/adat	17	13	15	16	12
Penagih	156	175	219	353	361
Kecuaian Ibu bapa/Penjaga	312	606	561	526	507
Masalah kewangan	348	390	417	528	598
Anak tidak sah taraf	122	232	183	216	174
Terlibat dengan jenayah	71	71	93	102	135
Gila seks	90	121	46	60	148
Bayi/kanak-kanak cacat	51	36	15	25	15
Mengikut teman lelaki	577	732	668	728	660
Tidak diketahui	489	200	337	403	379
Lain-lain	714	403	557	505	806
*Kediaman tidak selesa, Ibu berkahwin lain, Kanak-kanak nakal, Panas baran, Terlibat dengan jenayah, Bayi/kanak-kanak cacat, Gila seks					
Jumlah	4119	4295	4453	4982	5537

Sumber : Jabatan Kebajikan Masyarakat

Jadual 1 menunjukkan statistik faktor penderaan kanak-kanak di Malaysia yang dilaporkan oleh Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) dalam tempoh 5 tahun iaitu dari tahun 2013 hingga tahun 2017. Statistik ini telah diekstrak dan disusun semula oleh pengkaji berdasarkan laporan menerusi bahagian kanak-kanak yang memerlukan perlindungan dan pemeliharaan yang dikeluarkan secara tahunan oleh Jabatan .

PERBINCANGAN

Berdasarkan jadual tersebut, secara umumnya dapat dilihat kes penderaan yang dialami oleh kanak-kanak di Malaysia semakin meningkat dari tahun ke tahun. Bermula dengan 4119 kes yang direkodkan pada tahun 2013, jumlah kes penderaan meningkat kepada 4295 kes pada tahun 2014 diikuti 4453 kes pada tahun 2015. Kes penderaan kanak-kanak ini terus mencatatkan peningkatan pada tahun 2016 dengan rekod 4982 kes dan seterusnya meningkat sekali lagi pada tahun 2017 dengan catatan 5537 kes sekaligus mencatatkan jumlah kes penderaan tertinggi sepanjang 5 tahun kebelakangan ini. Angka yang terus meningkat ini amat membimbangkan dan sewajarnya diambil perhatian dan tindakan oleh masyarakat dan pihak yang berautoriti.

Menurut Jadual 1 juga, statistik menunjukkan kes penderaan kanak-kanak berpunca daripada 19 faktor. Daripada kesemua faktor tersebut, kajian ini membahagikan 19 faktor tersebut kepada tiga kategori utama iaitu kategori yang berpunca daripada pendera atau ibu bapa, kategori yang berpunca daripada mangsa atau kanak-kanak serta kategori yang berpunca daripada lain-lain sebab dan tidak diketahui. Kategori kes penderaan yang berpunca daripada pendera ibu bapa terdiri daripada 12 faktor iaitu faktor perbalahan keluarga, ibu bapa kaki botol/pemabuk, kaki judi, penagih, terlibat dengan jenayah, gila seks serta ibu mengikut teman lelaki. Selain itu, di bawah kategori ini juga termasuk faktor pendera juga merupakan mangsa dera, pendera mengalami kesihatan mental, mempercayai kepercayaan karut, ibu bapa cuai serta masalah kewangan. Bagi kategori kes penderaan yang berpunca daripada mangsa atau kanak-kanak pula adalah terdiri daripada faktor kanak-kanak seorang yang hiperaktif, kanak-kanak dipelihara oleh orang lain semasa kecil, kanak-kanak tersebut merupakan anak tiri/angkat iaitu anak orang lain, anak tidak sah taraf serta kanak-kanak tersebut mempunyai kecacatan. Seterusnya, kategori kes penderaan yang berpunca daripada lain-lain sebab adalah berpunca daripada gabungan lain-lain faktor serta faktor yang tidak diketahui.

Daripada kesemua faktor tersebut, statistik pada tahun 2017 menunjukkan faktor perbalahan keluarga merupakan faktor tertinggi berlakunya penderaan kanak-kanak iaitu sebanyak 1052 kes, diikuti faktor ibu mengikut teman lelaki 660 kes, faktor ibu bapa menghadapi masalah kewangan sebanyak 598 kes serta faktor kecuaihan ibu bapa sebanyak 507 kes. Walaupun secara umumnya dilihat faktor lain-lain mencatatkan rekod yang tinggi iaitu 806 kes, namun faktor tersebut merupakan hasil gabungan beberapa faktor yang mungkin terdiri daripada sebab-sebab terpendek. Jika dilihat pada tahun sebelumnya iaitu pada tahun 2016, faktor yang sama turut menjuarai statistik iaitu perbalahan keluarga sebanyak 929 kes, disusuli faktor ibu mengikut teman lelaki 728 kes, masalah kewangan 528 kes seterusnya faktor kecuaihan ibu bapa 526 kes. Begitu juga pada tahun 2015, faktor perbalahan keluarga menjadi faktor tertinggi yang dicatatkan iaitu sebanyak 810 kes dan diikuti faktor kedua tertinggi yang sama, iaitu faktor ibu mengikut teman lelaki dengan catatan 668 kes. Walaubagaimanapun, terdapat sedikit perubahan terhadap kedudukan faktor ketiga dan keempat tertinggi pada tahun 2015 iaitu faktor kecuaihan ibu bapa atau penjaga menduduki faktor ketiga tertinggi dengan catatan 561 kes disusuli masalah kewangan 417 kes. Tahun 2014 dan 2013 turut mencatatkan corak kedudukan yang lebih kurang sama dengan catatan faktor perbalahan keluarga sebanyak 715 kes pada tahun 2014 dan 614 kes pada tahun 2013 manakala faktor ibu mengikut teman lelaki sebanyak 732 kes

pada tahun 2014 dan 577 kes pada tahun 2013. Bagi faktor kecuaihan ibu bapa, tahun 2014 menunjukkan rekod kes tertinggi berbanding tahun-tahun yang lain iaitu 606 kes manakala tahun 2013 menunjukkan rekod paling rendah dengan catatan 312 kes. Faktor masalah kewangan pula masing-masing mencatatkan 390 kes pada tahun 2014 dan 348 kes pada tahun 2013.

Berdasarkan kedudukan keempat-empat faktor tertinggi yang dinyatakan, dapat disimpulkan faktor perbalahan keluarga, faktor ibu mengikut teman lelaki, faktor masalah kewangan serta faktor kecuaihan ibu bapa merupakan empat faktor utama yang menjadi sebab berlakunya penderaan kanak-kanak dalam tempoh 5 tahun kebelakangan ini. Baki 15 faktor lain pula dilihat tidak begitu ketara disebabkan julat perbezaan yang jauh lebih rendah dicatatkan berbanding dengan keempat faktor utama tersebut. Keempat-empat faktor ini termasuk dalam kategori pertama iaitu sebab berlaku penderaan yang berpunca daripada pendera atau ibu bapa sendiri. Faktor yang dikategorikan disebabkan berpunca daripada mangsa atau kanak-kanak dilihat mencatatkan angka yang rendah manakala kategori ketiga yang berpunca daripada lain-lain faktor mempunyai bacaan angka yang tersendiri. Dengan itu, ketiga-tiga kategori ini dibincangkan dan dianalisis sebagaimana selanjutnya.

Berdasarkan statistik yang dilaporkan, faktor penderaan kanak-kanak di Malaysia dianalisis bagi mengenalpasti secara khusus kategori kes yang mengalami peningkatan serta rekod yang tinggi untuk diberikan perhatian. Kategori tersebut merangkumi kategori berpunca daripada pendera iaitu ibu bapa, kategori berpunca daripada mangsa iaitu kanak-kanak, serta kategori berpunca daripada lain-lain faktor. Analisis dibuat dalam tempoh 5 tahun kebelakangan bagi mendapatkan gambaran situasi terkini berkaitan kes penderaan kanak-kanak di Malaysia.

Faktor Penderaan Berpunca daripada Pendera

Daripada 19 faktor penderaan yang telah direkodkan oleh pihak Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM), terdapat 12 faktor telah dikategorikan di bawah kategori ini. Seperti yang telah dinyatakan di atas, empat faktor utama berlakunya kes penderaan adalah berpunca daripada perbalahan keluarga, ibu mengikut teman lelaki, masalah kewangan serta kecuaihan ibu bapa. Berdasarkan statistik dari tahun 2013 hingga tahun 2017, faktor perbalahan keluarga dilihat semakin meningkat dari tahun ke tahun. Bermula dengan 613 kes pada tahun 2013, kemudian meningkat kepada 715 kes pada tahun 2014, serta disusuli 810 kes pada tahun 2015. Pada tahun 2016, 929 kes telah dicatatkan manakala pada tahun 2017, 1052 kes direkodkan sekaligus mencatatkan jumlah tertinggi sepanjang 5 tahun kebelakangan ini. Angka yang semakin meningkat ini menunjukkan perbalahan keluarga merupakan isu yang begitu serius untuk diberi perhatian. Hal ini disebabkan sebanyak 4120 kes penderaan kanak-kanak sepanjang 5 tahun ini dilaporkan berlaku dalam keluarga yang sedang mengalami krisis rumahtangga. Kelemahan komunikasi antara ibu dan bapa atau ibu bapa dengan anak-anak adalah antara sebab perbalahan ini berlaku seterusnya menyebabkan kanak-kanak menjadi mangsa di depan mata untuk dilepaskan amarah (Azizah 2017, Noor Zulaikha & Ridzuan, t.t). Komunikasi di dalam

rumahtangga ini seharusnya diurus dengan baik oleh ibu bapa agar tidak sampai mencederakan kanak-kanak yang tidak bersalah.

Faktor seterusnya yang perlu diberi perhatian adalah faktor ibu mengikut teman lelaki. Pada tahun 2013, faktor ini mencatatkan 577 kes direkodkan, kemudian meningkat sebanyak 732 kes pada tahun 2014. Walau bagaimanapun, terdapat penurunan pada tahun 2015 dengan rekod 668 kes. Pada tahun 2016, kes kembali meningkat sebanyak 728 kes dan menurun semula pada tahun 2017 dengan catatan 660 kes. Walaupun mempunyai bacaan naik dan turun sepanjang 5 tahun ini, faktor ini tetap merupakan faktor kedua tertinggi sepanjang tahun 2013 hingga 2017 yang menyebabkan isu ini tidak boleh dipandang enteng sebelah mata. Banyak kes telah dilaporkan, apabila ibu mempunyai teman lelaki, kanak-kanak di bawah jagaan ibu sering mengalami penderaan. Malah, jika bukan disebabkan ibu yang mencederakan kebiasaannya teman lelaki tersebut yang mencederakan kanak-kanak tersebut di luar pengetahuan ibu mereka (Fazrik 2017). Sepatutnya tanggungjawab utama seorang ibu adalah melindungi anak mereka dengan baik berbanding mengutamakan teman lelaki yang tidak mempunyai tali perhubungan kekeluargaan dengan mereka.

Masalah kewangan merupakan faktor yang tidak terlepas daripada kebanyakan keluarga. Apabila kewangan tidak dapat diuruskan dengan baik, anak-anak menjadi mangsa penderaan dan pengabaian terutama dari sudut hak asasi yang tidak terjaga. Faktor ini dilihat semakin meningkat dari tahun ke tahun bermula dengan 348 kes pada tahun 2013, meningkat kepada 390 kes pada tahun 2014 dan meningkat sekali lagi pada tahun 2015 dengan catatan 419 kes. Tahun 2016 turut mencatatkan peningkatan sebanyak 528 kes disusuli dengan 598 kes pada tahun 2017. Peningkatan kes bagi masalah kewangan ini dilihat mempunyai kaitan dengan keadaan ekonomi semasa yang tidak menentu menyebabkan hak anak-anak terabai. Dalam fasa zaman semakin moden dan teknologi semakin canggih pada hari ini, kos sara hidup terutamanya di bandar-bandar juga semakin meningkat menyebabkan masyarakat terutamanya golongan berpendapatan rendah mengalami kesempitan hidup sehingga wujudnya fenomena kemiskinan bandar (Noremy et. al 2012). Hal ini dilihat selari dengan kenyataan Timbalan Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, Datuk Azizah Mohd Dun (2017) malah menurutnya, isu kewangan ini juga boleh menyebabkan punca pergaduhan di antara suami dan isteri seterusnya anak-anak menjadi mangsa keadaan.

Bagi faktor kecuaihan ibu bapa atau penjaga pula, faktor ini merupakan salah satu bentuk penderaan dari sudut pengabaian. Pengabaian menurut Seksyen 17, Bahagian V Akta Kanak-Kanak 2001 telah mengkategorikan pengabaian kepada 3 aspek iaitu pengabaian pengawasan sehingga menyebabkan kanak-kanak tercedera, pengabaian hak asasi sehingga menyebabkan kanak-kanak tidak mendapat hak kehidupan dan berkembang dengan baik serta lain-lain pengabaian yang melibatkan pengabaian secara langsung atau tidak langsung terhadap kanak-kanak (Akta Kanak-Kanak 2001). Tidak dapat tidak kecuaihan ibu bapa mempunyai kait rapat dengan pengabaian terutamanya dari sudut pengawasan. Hal ini turut dinyatakan oleh Datuk Azizah (2017) sebagai faktor penyumbang penderaan. Jika diperhalusi, faktor ini dilihat meningkat hampir dua kali ganda pada tahun 2014 iaitu sebanyak 606 kes berbanding 312 kes

pada tahun 2013. Pada tahun-tahun berikutnya, faktor ini didapati menurun kepada 561 kes pada tahun 2015, 526 kes pada tahun 2016 serta menurun sekali lagi pada tahun 2017 dengan catatan 507 kes. Walaupun mengalami penurunan kes sedikit demi sedikit, hal ini tetap menunjukkan perubahan positif terhadap sikap ibu bapa yang semakin bertanggungjawab dalam memastikan anak-anak mereka dalam keadaan baik dan terpelihara daripada sebarang perkara yang mengakibatkan kecederaan. Sikap ini wajar dipuji dan diteruskan bagi mengekalkan penurunan kes pada tahun-tahun mendatang.

Manakala faktor – faktor lain yang berpunca daripada pendera seperti pendera seorang kaki botol atau pemabuk, kaki judi, penagih, terlibat dengan jenayah dan gila seks walaupun mempunyai rekod yang tidak begitu tinggi dalam tempoh 5 tahun ini, faktor-faktor ini seharusnya tidak boleh dibiarkan dan dipandang enteng begitu sahaja. Kesedaran dalam memikul tanggungjawab sebagai ibu bapa wajar ditanam dan diterapkan dalam diri ibu bapa seawal sebelum mereka melangkah ke alam rumahtangga lagi (Zainab 2008). Kesedaran ini penting bagi mengawal tindakan dan sikap ibu bapa daripada mengamalkan amalan yang negatif serta bertentangan dengan agama dalam kehidupan mereka. Hal ini sekaligus dapat membantu dalam mengelakkan penderaan terhadap kanak-kanak yang tidak bersalah menjadi mangsa sikap tidak bertanggungjawab ini. Bagi faktor pendera yang pernah berpengalaman menjadi mangsa dera pula, sebenarnya kesan penderaan emosi dan trauma tidak terlepas daripada mereka. Hal ini menyebabkan mereka menyimpan dendam atau menganggap penderaan terhadap kanak-kanak sebagai suatu amalan yang normal dan tidak salah. Tidak dapat tidak, rawatan psikologi perlu diberikan kepada mereka agar perkara yang sama tidak berulang kepada anak-anak mereka (Kasmini 1998, Noorjannah 2014, Noremy et. al 2012). Di samping itu, rawatan psikologi ini turut dilihat perlu diberikan kepada ibu bapa yang mempunyai masalah kesihatan mental agar kanak-kanak tidak terus menjadi mangsa penderaan.

Faktor Penderaan Berpunca daripada Mangsa

Berdasarkan statistik yang dilaporkan, terdapat 5 faktor termasuk dalam kategori penderaan yang berpunca daripada kanak-kanak iaitu kanak-kanak hiperaktif, kanak-kanak dipelihara oleh orang lain semasa kecil, kanak-kanak tersebut merupakan anak tiri atau anak angkat, kanak-kanak merupakan anak tidak sah taraf serta kanak-kanak tersebut merupakan bayi/kanak-kanak cacat. Daripada 5 faktor ini, 3 faktor utama yang tertinggi adalah daripada faktor dipelihara oleh orang lain semasa kecil, kanak-kanak merupakan anak tiri atau angkat serta kanak-kanak tersebut merupakan anak tidak sah taraf. Pada tahun 2013, sebanyak 130 kes penderaan yang berlaku disebabkan kanak-kanak tersebut dipelihara oleh orang lain semasa kecil. Pada tahun 2014, kes menurun sebanyak 119 kes dan kemudian meningkat semula pada tahun 2015 dengan catatan 128 kes. Pada tahun berikutnya, kes meningkat sekali lagi dengan catatan 131 kes pada tahun 2016 dan 184 kes pada tahun 2017. Peningkatan ini menunjukkan semakin ramai kanak-kanak yang pada awalnya dipelihara oleh orang lain kemudian kembali kepada ibu bapa mereka yang telah didera. Hal ini berkemungkinan disebabkan hubungan yang rapuh antara ibu bapa dan anak

di samping kurangnya kasih sayang yang terjalin di antara mereka. Dengan itu, ibu bapa yang tidak begitu mengenali dengan lebih mendalam terhadap sikap anaknya kerana tidak dipelihara sendiri dari kecil cenderung untuk melakukan penderaan terhadap kanak-kanak tersebut.

Bagi faktor kanak-kanak merupakan anak tiri atau anak angkat pula, statistik menunjukkan 155 kes penderaan kanak-kanak telah berlaku pada tahun 2013 disebabkan faktor ini, kemudian meningkat kepada 163 kes pada tahun 2014. Pada tahun 2015, kes menurun dengan catatan 145 kes sebelum meningkat semula pada tahun 2016 iaitu sebanyak 151 kes dan 174 kes pada tahun 2017. Turun naik statistik yang ditunjukkan mempunyai sedikit persamaan bagi faktor penderaan yang dinyatakan sebelum ini iaitu disebabkan kanak-kanak diperlihora oleh orang lain. Hakikatnya anak tiri atau anak angkat ini merupakan anak orang lain dan bukan daripada zuriat sendiri menyebabkan ibu bapa tiri atau ibu bapa angkat tersebut tidak memiliki fitrah perasaan kasih sayang kepada kanak-kanak tersebut. Keadaan tersebut menyebabkan kurangnya rasa tanggungjawab ibu atau bapa angkat atau tiri untuk memelihara kanak-kanak tersebut seperti anak sendiri. Dalam konteks keluarga tiri, adakalanya ibu atau bapa kandung lebih cenderung berpihak kepada pasangan berbanding anak sendiri (Wasil Sarbini, et. al 2014).

Faktor seterusnya berlaku penderaan disebabkan mangsa adalah kerana kanak-kanak tersebut merupakan anak tidak sah taraf. Statistik menunjukkan peningkatan kes berlaku pada tahun 2014 iaitu dengan catatan 232 kes berbanding 122 kes pada tahun 2013. Tahun 2015 pula merekodkan penurunan kepada 183 kes disusuli peningkatan 216 kes pada tahun 2016 sebelum turun semula pada tahun 2017 dengan catatan sebanyak 174 kes. Faktor ini berlaku disebabkan kanak-kanak ini dilahirkan tanpa kerelaan ibu atau bapanya menyebabkan ibu bapa cenderung untuk melakukan penderaan terhadap kanak-kanak tersebut. Malah sejak anak tidak sah taraf ini dalam kandungan, tekanan sehingga mewujudkan kekecewaan, situasi sukar serta krisis dialami oleh ibu apatah lagi setelah dilahirkan (Sarnon N 2012).

Seterusnya, baki 2 faktor dalam kategori ini iaitu faktor hiperaktif dan bayi atau kanak-kanak tersebut cacat menunjukkan angka yang tidak ketara. Walaubagaimanapun, sewajarnya kanak-kanak ini tidak seharusnya didera disebabkan faktor tersebut kerana mereka tidak meminta untuk dilahirkan sebegitu rupa. Sewajarnya ibu bapa harus redha dan berusaha untuk mencungkil kemampuan yang ada pada setiap anak-anak walaupun mereka dilahirkan dalam keadaan tidak sempurna. Begitu juga faktor-faktor yang dinyatakan di atas walaupun dikategorikan berpunca disebabkan mangsa iaitu kanak-kanak hakikatnya ibu bapalah yang harus bertanggungjawab untuk mendidik dan melatih kanak-kanak dengan sebaiknya.

Faktor Penderaan Berpunca daripada Lain-Lain Sebab

Terdapat 2 faktor yang diletakkan di bawah kategori ini iaitu faktor lain-lain yang merangkumi kediaman tidak selesa, ibu berkahwin lain, kanak-kanak nakal, panas baran, terlibat dengan jenayah, bayi atau kanak-kanak cacat dan gila seks serta faktor yang tidak diketahui. Berdasarkan statistik, faktor lain-lain yang meliputi sebab-sebab yang dinyatakan sebelum ini mencatatkan angka yang tinggi dalam tempoh tahun 2013 hingga tahun 2017. Sebanyak 714 kes

telah direkodkan pada tahun 2013. Bagi tahun 2014 pula, 403 kes dicatatkan manakala pada tahun 2015, 557 kes telah direkodkan. Seterusnya, 505 kes dicatatkan pada tahun 2016 dan 806 kes pada tahun 2017 sekaligus mencatatkan rekod tertinggi sepanjang 5 tahun kebelakangan ini. Rekod yang tinggi ini adalah disebabkan lain-lain faktor ini adalah merupakan gabungan beberapa faktor yang mungkin terpencil. Jika diperhalusi, terdapat faktor yang diletakkan di bawah faktor lain-lain ini yang sepatutnya diletakkan di bawah faktor yang telah dikategorikan seperti faktor ibu bapa terlibat jenayah, gila seks dan bayi atau kanak-kanak cacat. Ketiga-tiga faktor ini dicadangkan tidak dimasukkan dalam faktor lain-lain tetapi perlu ditambah dalam rekod masing-masing agar statistik yang dihasilkan lebih tepat.

Bagi faktor kanak-kanak nakal dan ditambah pula dengan ibu bapa yang panas baran merupakan dua isu yang saling berkait dengan isu sikap yang perlu diurus dengan baik. Kanak-kanak nakal boleh berpunca daripada kurangnya didikan dan bimbingan daripada ibu bapa selain terpengaruh dengan rakan di luar. Hal ini sejajar dengan kajian lalu yang menyatakan kenakalan kanak-kanak merupakan hasil daripada keadaan sekeliling masyarakat dan keluarga yang penuh dengan pergolakan sosial dalam era globalisasi (Alavi K 2012). Dalam hal ibu bapa yang bersikap panas baran pula, mereka seharusnya perlu mengawal kemarahan mereka dari terus menjadikan kanak-kanak sebagai mangsa. Kajian yang dilakukan oleh Noremy (2012) turut mendapati personaliti diri atau sikap ibu bapa merupakan faktor dalaman yang mendorong ibu bapa melakukan penderaan fizikal terhadap anak mereka. Sikap panas baran dalam kalangan ibu bapa ini seharusnya disiram dengan amalan-amalan agama yang boleh memberi kesedaran dan penghayatan dalam kehidupan seterusnya menghalang daripada terjadinya kes penderaan terhadap kanak-kanak yang tidak sepatutnya berlaku.

Bagi faktor kediaman tidak selesa pula, hal ini serba sedikit mempunyai kaitan dengan masalah kewangan yang menjadi antara faktor utama kes penderaan berlaku. Apabila sesebuah masalah melanda dalam sesebuah rumahtangga, ditambah dengan keadaan rumah yang tidak selesa boleh membawa kepada tekanan yang akhirnya dilepaskan kepada kanak-kanak yang sering menagih perhatian terutama yang masih kecil. Faktor ini membawa kita kepada penilaian semula terhadap pemilihan bentuk rumah dan kediaman yang berperanan untuk memberi ketenangan kepada penghuni rumah. Rumah yang kecil dan ekonomi tidak semestinya boleh membawa permasalahan tetapi rumah yang diurus dengan baik dan bijak tidak kira kecil atau besar mampu memberi ketenangan dan keselesaan kepada sesebuah keluarga. Malah struktur rumah yang selesa dan selamat juga merupakan aspek penting dalam mengelakkan penderaan seksual yang kini semakin membimbangkan dan semakin meningkat dari tahun ke tahun. Faktor dicadangkan untuk diasingkan daripada diletakkan dalam lain-lain faktor bagi melihat sejauhmana seriusnya faktor ini menjadi punca kes penderaan yang semakin meningkat pada masa kini.

Berdasarkan kategori faktor-faktor yang telah dinyatakan, dapat dilihat kebanyakan kes penderaan yang berlaku di Malaysia adalah berpunca daripada pemangsa atau ibu bapa kanak-kanak tersebut. Cabaran kehidupan pada zaman ini dilihat mempengaruhi faktor-faktor yang direkodkan tersebut. Justeru, tidak dapat tidak, semua pihak perlu memainkan peranan dalam

menangani masalah yang semakin membimbangkan ini. Dengan itu, peranan pihak berautoriti dalam menangani masalah penderaan kanak-kanak di Malaysia turut dibincangkan selanjutnya.

Peranan Pihak Berautoriti dalam Menangani Kes Penderaan Kanak-Kanak

Dalam usaha menangani kes penderaan kanak-kanak, semua pihak terutamanya badan berautoriti harus bekerjasama dan berganding bahu bagi mengelakkan angka-angka ini daripada terus meningkat. Dari aspek undang-undang, tidak dinafikan, penguatkuasaan undang-undang terhadap pendera dalam memelihara dan mempertahankan hak kanak-kanak yang semakin tegas pada masa kini sehingga mewujudkan mahkamah jenayah khas untuk kanak-kanak adalah satu usaha yang wajar dipuji. Walau bagaimana pun, masih terdapat banyak ruang-ruang penambahbaikan yang perlu dilakukan terutamanya berkaitan garis panduan khas pengendalian kes atau prosedur operasi dalam proses pendakwaan serta perbicaraan dan penghakiman kes (Norazla 2017). Walaupun mahkamah ini baru sahaja diwujudkan, namun pemerkasaan yang dilaksanakan dengan lebih awal serba sedikit akan membantu mengurangkan kes penderaan kanak-kanak. Hukuman yang dijatuhkan kepada pesalah sewajarnya menjadi tauladan kepada para ibu bapa dan masyarakat agar terus menghindari penganiayaan terhadap kanak-kanak.

Dari sudut komunikasi dan media massa, medium ini perlu dimanfaatkan oleh pihak bertanggungjawab dalam meneruskan kempen kesedaran terhadap masalah penderaan kanak-kanak tanpa mengira musim tertentu dan medium tertentu sahaja. Intipati rancangan, drama, berita serta iklan-iklan di kaca televisyen, corong radio, akhbar-akhbar perlu menekankan mesej kesedaran ini dengan baik sehingga penerapan terhadap sikap anggota masyarakat dapat dibentuk. Malah, menurut Noor Muhamad (2015) kempen ini seharusnya diberi nafas baru seperti menukar kempen ke medium alternatif iaitu media sosial yang menjadi tumpuan dan kebergantungan utama masyarakat pada hari ini. Kempen-kempen yang telah dijalankan sebelum ini sewajarnya dibuat semakan dan penilaian bagi mengetahui sejauh mana keberkesanannya.

Badan autoriti merupakan institusi utama yang harus menggalas tugas mengurangkan kes penderaan dalam kalangan kanak-kanak di samping badan-badan bukan kerajaan lain serta masyarakat. Badan-badan kerajaan seperti Jabatan Kebajikan Masyarakat, Lembaga Pembangunan Penduduk, Keluarga dan Negara, Jabatan Agama serta agensi-agensi lain yang terlibat secara langsung dengan keluarga dan masyarakat harus bertindak dengan lebih proaktif untuk mendekati masyarakat dan menyelami permasalahan mereka. Program-program kesedaran, kemahiran keibu-bapaan, pemantapan kerohanian serta aktiviti-aktiviti keluarga boleh dirancarkan mengikut lokaliti setempat di setiap negeri-negeri di Malaysia. Tumpuan harus diberikan kepada negeri yang mencatatkan kes penderaan yang tinggi tanpa mengabaikan negeri lain yang mencatatkan rekod sederhana dan sedikit.

Dengan itu, perbincangan berkaitan statistik penderaan mengikut lokaliti negeri dalam tempoh 5 tahun kebelakangan iaitu dari tahun 2013 hingga tahun 2017 yang dilaporkan oleh Jabatan Kebajikan Masyarakat turut dijalankan serta dianalisis bagi mengetahui latar belakang

tempat kes yang berlaku untuk diambil perhatian oleh pihak berwajib. Statistik tersebut boleh dirujuk seperti dalam Jadual 2 berikut;

**Jadual 2 : Statistik Penderaan Kanak-Kanak mengikut Negeri di Malaysia
 dari tahun 2013-2017**

Negeri	Tahun				
	2013	2014	2015	2016	2017
Johor	137	153	276	225	225
Kedah	460	446	434	493	402
Kelantan	93	89	86	43	45
Melaka	131	126	129	113	146
Negeri Sembilan	166	227	229	260	314
Pahang	168	139	144	240	264
Perak	352	343	271	353	300
Perlis	65	51	60	74	68
Pulau Pinang	194	183	188	247	288
Sabah	37	44	69	114	316
Sarawak	219	248	252	251	183
Selangor	1142	1359	1398	1557	1686
Terengganu	104	112	106	75	244
W.P Kuala Lumpur	849	775	811	888	1009
W.P Labuan	2	0	0	10	0
W.P Putrajaya				39	47
Jumlah	4119	4295	4453	4982	5537

Sumber : Jabatan Kebajikan Masyarakat

Jadual 2 menunjukkan statistik kes penderaan kanak-kanak mengikut negeri di Malaysia yang dilaporkan oleh Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) dalam tempoh 5 tahun iaitu dari tahun 2013 hingga tahun 2017. Berdasarkan jadual tersebut, secara umumnya dapat dilihat kes penderaan yang dialami oleh kanak-kanak di Malaysia dibahagikan mengikut 16 demografi negeri termasuk 3 wilayah persekutuan. Daripada kesemua negeri dan wilayah persekutuan tersebut, Negeri Selangor mencatatkan negeri tertinggi mengalami kes penderaan iaitu sebanyak 1686 kes pada tahun 2017 diikuti Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur iaitu sebanyak 1009 kes pada tahun yang sama. Seterusnya, negeri yang mencatatkan kes penderaan ketiga tertinggi pada tahun tersebut adalah negeri Kedah dengan catatan kes 402 kes. Pola statistik pada tahun-tahun sebelumnya turut menunjukkan negeri Selangor, Wilayah Persekutuan dan Kedah menduduki tiga negeri yang mengalami kes penderaan tertinggi.

Peningkatan kes penderaan juga dapat dilihat di negeri Selangor dari tahun 2013 dengan catatan sebanyak 1142 kes, disusuli 1359 kes pada tahun 2014 serta 1398 kes pada tahun 2015. Seterusnya, pada tahun 2016, statistik terus menunjukkan peningkatan dengan catatan sebanyak 1557 kes manakala pada tahun 2017, sebanyak 1686 kes direkodkan sekaligus mencatatkan rekod tertinggi sepanjang 5 tahun mengatasi negeri-negeri lain. Hal ini dilihat disebabkan kadar penduduk tertinggi di Malaysia adalah daripada Negeri Selangor (Jabatan Kebajikan Masyarakat 2016). Disebabkan itu, bilangan penduduk yang paling ramai di negeri ini serba sedikit mempengaruhi kadar kes penderaan yang berlaku berbanding bilangan penduduk yang sedikit di negeri-negeri lain.

Bagi Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur mencatatkan sebanyak 849 kes pada tahun 2013, statistik menunjukkan berlakunya penurunan pada tahun 2014 dengan 775 kes direkodkan. Walau bagaimanapun, tahun 2015 berikutnya kes penderaan dilihat meningkat sebanyak 811 kes disusuli dengan 888 kes pada tahun 2016 dan 1009 kes pada tahun 2017. Bagi Negeri Kedah pula, walaupun menduduki negeri ketiga tertinggi namun julat perbezaan dengan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur yang menduduki negeri kedua tertinggi dilihat jauh lebih rendah. Malah terdapat penurunan direkodkan dalam tempoh 5 tahun ini. Pada tahun 2013, sebanyak 460 kes telah dicatatkan manakala pada tahun 2014, sebanyak 446 kes direkodkan. Seterusnya kes dilihat menurun sekali lagi dengan bacaan 434 kes dicatatkan pada tahun 2015. Walaupun terdapat sedikit kenaikan pada tahun 2016 iaitu sebanyak 493 kes, tahun 2017 yang berikutnya mencatatkan penurunan dengan rekod 402 kes sekaligus mencatatkan bilangan kes penderaan terendah yang berlaku di Kedah berbanding tahun-tahun sebelumnya. Penurunan ini diharapkan terus berkekalan sehingga kurangnya berlaku kes penderaan di Kedah seperti bacaan di negeri-negeri lain yang menunjukkan bilangan kes yang tidak ketara.

Berdasarkan analisis statistik mengikut lokaliti negeri tersebut, tidak dapat tidak Negeri Selangor, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Kedah merupakan negeri yang perlu diberikan perhatian yang lebih berbanding negeri-negeri lain. Diharapkan gandingan usaha dan tindakan proaktif dari pihak kerajaan dan bukan kerajaan dalam memperkasakan institusi keluarga khususnya kepada ibu bapa dapat mengurangkan kadar kes penderaan terhadap kanak-kanak di Malaysia.

Di samping itu juga, institusi pendidikan dan kesihatan yang berdepan dan berhubung secara langsung dengan masyarakat termasuk golongan kanak-kanak turut berperanan dalam mengambil berat serta peka terhadap keadaan yang berlaku terhadap golongan mangsa ini sekiranya dapat dikesan lebih-lebih lagi di peringkat awal. Malah masyarakat juga memainkan peranan penting dan bertanggungjawab untuk mengambil tahu keadaan jiran-jiran sekeliling kerana merekalah orang yang paling hampir dengan mangsa dan pemangsa. Laporan perlu dibuat kepada pihak berkuasa agar kanak-kanak dapat diselamatkan dengan lebih cepat sebelum terjadinya perkara-perkara yang lebih teruk dan tidak diingini. Diharapkan sikap peduli dan prihatin terhadap orang-orang di persekitaran mampu mengelakkan terjadinya kes-kes penderaan yang semakin membimbangkan pada hari ini. Dengan itu, dapat disimpulkan semua pihak berautoriti khususnya serta masyarakat amnya tidak dapat tidak perlu berganding bahu

membanteras jenayah penderaan terhadap golongan kanak-kanak ini agar mereka dapat terus hidup dan berkembang dengan baik sebagai pewaris negara.

KESIMPULAN

Secara umumnya, terdapat banyak faktor berlakunya kes penderaan kanak-kanak di Malaysia. Faktor-faktor ini termasuklah berpunca daripada pemangsa iaitu ibu bapa, mangsa iaitu kanak-kanak serta lain-lain sebab. Faktor-faktor ini sewajarnya diberikan perhatian oleh masyarakat dan badan autoriti dalam menangani kes penderaan yang semakin membimbangkan. Keutamaan juga perlu diberikan kepada negeri-negeri yang mencatatkan rekod kes penderaan yang tinggi seperti Selangor, Kuala Lumpur dan Kedah tanpa mengabaikan negeri-negeri yang lain. Usaha untuk merawat punca sebelum terjadinya kes-kes penderaan ini perlu terus diambil perhatian dan tindakan untuk dijalankan.

Malah inisiatif daripada individu setiap anggota masyarakat juga perlu diusahakan. Pemerkasaan amalan-amalan keagamaan dalam kehidupan termasuklah penghayatan akidah dan pengamalan adab keluarga Islam, penglibatan dalam seminar-seminar keibubapaan, bacaan mendalam berkaitan ilmu-ilmu kekeluargaan adalah antara usaha yang perlu dipupuk ke dalam diri setiap anggota masyarakat dalam melahirkan keluarga yang sejahtera. Penghayatan terhadap matlamat terbinanya rumahtangga ini pasti dapat mengelakkan serta mengurangkan masalah-masalah di dalam sesebuah keluarga sehingga tercetusnya kes penderaan terhadap kanak-kanak yang tidak bersalah.

Kanak-kanak ini sewajarnya dipelihara dan dididik dengan baik dan penuh kasih sayang agar mereka dapat membesar dan berkembang sebagai individu yang boleh menyumbang kepada agama, negara dan bangsa, kerana merekalah yang bakal mewarisi serta mencorakkan masa depan negara suatu masa nanti. Tidak dapat tidak, kajian berkaitan keluarga sejahtera dan selamat serta kajian terhadap penghayatan keagamaan terutamanya akidah dan adab kekeluargaan Islam harus terus diperkayakan agar dapat menjadi panduan dan bimbingan kepada masyarakat khususnya ibu bapa. Diharapkan kajian berkaitan analisis faktor-faktor penderaan kanak-kanak ini dapat membuka mata masyarakat serta dijadikan sempadan dalam kehidupan.

PENGHARGAAN

Penghargaan diberikan kepada Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor (KUIS) dan Geran Pembangunan dan Penyelidikan Sains, Teknologi dan Inovasi (GPPSTI), Negeri Selangor (KUIS/GPPSTI/2017/001).

RUJUKAN

Akta Kanak-Kanak (2001).

Azizah Mohd. Dun. (2017). 4,652 kes penderaan melibatkan kanak-kanak. *Utusan Malaysia*. 17 Mac 2017. <http://www.utusan.com.my/berita/parlimen/4-652-kes-penderaan-libatkan-kanak-kanak-1.458091#nav-allsections>

Fazrik Kamarudin (2017). Bayi rosak buah pinggang akibat dihempas, ditumbuk. *Berita Harian*. 26 Disember 2017.
<https://plus.google.com/share?app=110&url=https://www.bharian.com.my/berita/kes/2017/12/367631/bayi-rosak-buah-pinggang-akibat-dihempas-ditumbuk>

Jabatan Kebajikan Masyarakat. (2013-2017). Buku Laporan Statistik Malaysia.

Kasmini Kassim. (1998). *Penderaan Emosi Kanak-kanak: Trauma Terselindung*. Bangi: Penerbitan Universiti Kebangsaan Malaysia.

Muhammed Sharif Mustaffa & Nur Diyana Abd Rahim. (2012). *Kesan Psikologi dan Bentuk Sokongan Anak Deraan Seksual*. Journal of Educational Psychology & Counseling, Jilid 6 Jun 2012, Ms 30-49.

Noorjannah. (2014). *Intervensi Penderaan Kanak-Kanak: Penderaan Emosi*. Pulau Pinang: Universiti Sains Malaysia.

Noor Mohamad Shakil Hameed. (2015). Tangani kes dera secara berkesan. *Rencana Utusan Malaysia*. 28 Julai 2015. <http://www.utusan.com.my/rencana/tangani-kes-dera-secara-berkesan-1.117821>

Noor Zulaikha & Ridzuan Hussin. (t.t). *Penilaian Terhadap Penderaan Kanak-Kanak Di Malaysia: Satu Kajian Kes Di Enam Buah Negeri*. Tanjung Malim: Universiti Pendidikan Sultan Idris.

Norazla Abdul Wahab. (2017). *Mahkamah Jenayah Khas: Pendekatan Inovatif dalam Menangani Jenayah Kesalahan-Kesalahan Seksual Terhadap Kanak-kanak*. 4th International Research Management & Innovation Conference (IRMIC 2017) Proceeding, Institut Latihan Malaysia (ILIM) Bangi, 7 September 2017.

- Noremy Md. Akhir, Khadijah Alavi, Salina Nen, Fauziah Ibrahim, M. Suhaimi Mohamad & Nazirah Hassan. (2012). *Hubungan Faktor Dalam Penderaan Fizikal Terhadap Kanak-Kanak Oleh Ibubapa*. Jurnal e-Bangi, Vol. 7, No. 1, Ms 1-14.
- Sarnon, N., Mohamad, M. S, Fauziah, I, Alavi, K., Nen, S., Hoesni, S.M, Zaizul, R., Wan Azreena, J.. (2012). *Hamil Luar Nikah: Memahami Remaja Sebagai Asas Intervensi Keluarga*. Jurnal e-Bangi, Vol. 7, No 1, Ms 121-130.
- Wasil Sarbani, Kusuma Wulandari, S. Sos & M. Si. (2014). *Kondisi Psikologi Anak Dari Keluarga Yang Bercerai*. Indonesia : Universitas Jember.
- Zainab Abd Salam. (2008). *Inayah al-Quran biHukum al-Insan*. Jilid 1. Kaherah : Dar al- Hadis.
- Zasmani Shafiee. (2003). Remaja bermasalah - Ibu bapa gagal main peranan. *Utusan Malaysia*. 11 Oktober 2003.
http://ww1.utusan.com.my/utusan/info.asp?y=2003&dt=1011&pub=Utusan_Malaysia&ec=Keluarga&pg=ke_04.htm